

EU NÆVNET

NÆVNET VEDRØRENDE EU-OPLYSNING
BOARD OF EU ENLIGHTENMENT

**DEN 3-ÅRIGE
BEVILLINGSPERIODE
2002 - 2004**

Den 1. januar 2005 skiftede Nævnet vedrørende EU-Oplysning navn og blev til Nævnet for Fremme af Debat og Oplysning om Europa. Samtidig skete der en række ændringer i Nævnets virke, og der blev rejst ændrede politiske krav til fordelingen af Nævnets støttebeløb. Det gør det naturligt, at det afgående Nævn aflægger beretning om sine aktiviteter i konstitutionsperioden 2002-2005, der således blev den sidste efter de hidtidige retningslinjer. Nævnet ønsker med sin beretning at beskrive forløb og diskutere konkrete udviklingstræk i den 3-årige konstitutionsperiode. Nævnet vil med beretningen tydeliggøre sit virke i den generelle EU-debat og sin betydning for dansk folkeoplysning.

Beretningen aflægges til Folketinget, medlemmerne af europaudvalget og undervisningsministeren. Men det er Nævnets håb, at de her fremlagte informationer vil kunne bruges af offentligheden i almindelighed.

Som det vil fremgå af de følgende sider, har hensigten med Folketingets bevilling til Nævnet været at stimulere en folkelig debat først og fremmest om Danmark og Den Europæiske Union.

Bevillingen har groft sagt været delt i to næsten lige store dele en politisk og en folkelig. Den første del er gået til Folketingets politiske partier og de to bevægelser, der er indvalgt i Europaparlamentet. Den anden del er anvendt til selvstændige folkelige initiativer og i nogle få tilfælde også til folkelige organisationer, der har haft diskussionen om Danmark og Den Europæiske Union som deres hovedansvar.

Det har efter Nævnets opfattelse været en meningsfuld deling af midlerne, idet den folkelige debat i vid udstrækning trækker på temaer, som de politiske partiers og bevægelses folkevalgte repræsentanter i folketing og Europaparlamentet formulerer og selv opfatter som vigtige for den offentlige meningsdannelse.

Den del af Nævnets midler, der er gået til de folkevalgte repræsentanter, har været bestemt af politiske aftaler. Nævnets vigtigste opgave i den forbindelse har været at sikre, at midlerne er anvendt efter formålet. Nævnet har desuden gjort det muligt for offentligheden at orientere sig om brugen af de politiske støttekroner, idet partiernes og bevægelsesernes årlige beretninger er fremlagt på Nævnets hjemmeside.

Den anden del af Nævnets midler, nemlig den del, der er anvendt til at støtte folkelige initiativer, har ikke været underlagt politisk styring. Nævnet har været frit stillet med hensyn til fordeling af midlerne, og Nævnets afgørelser har været suveræne.

Det er Nævnets opfattelse, at denne opgavefordeling på optimal vis har sikret den samlede folkelige debat en afgørende troværdighed. Samtlige initiativer er kommet fra folkelige kræfter selv. Det har været folkeoplysning. Borgerne har selv, i bogstaveligste forstand, fået ordet og har ikke skullet følge en anden myndighed end dem selv.

Det har af opinionsinstitutter og markedsanalytikere været fremført, at man med Nævnets midler kunne have "solgt" den danske vælgerbefolkning langt mere infor-

mation om EU. Påstanden vil næppe stå for en nærmere prøvelse. Men det afgørende er, at Nævnet ikke har til opgave at markedsføre eller reklamere for et bestemt produkt, men at bidrage til at flere kan medvirke til den politiske oplysning i Danmark.

Nævnet har lagt vægt på, at man, hvor det overhovedet var muligt, indarbejdede et debatement i de initiativer, der modtog støtte, eller sikrede, at det støttede initiativ i sig selv måtte give anledning til debat. Nævnet har opfattet debatementet som en særlig kvalitet ved de initiativer, det har ydet støtte. Debat inviterer til engagement, dialog og modsigelse. Dermed er debatten med til at modne synspunkter, gøre dem fremadrettede og forankre dem i det fællesskab, der hedder den danske offentlighed.

Ingen af de spørgsmål, der i den forgangne konstitutionsperiode har optaget en bred offentlighed, eller som har givet anledning til hverken skepsis over for eller tilslutning til EU, har været afskåret fra at få støtte fra Nævnet, hvis der var en folkelig interesse for at diskutere emnet. For eksempel har den foreslåede forfatning haft megen plads. Dermed har støtten også ideelt set kunnet medvirke til at afklare spørgsmål, som folk kan have mere end én mening om, og i nogle tilfælde udfordre af mytedannelse eller fordomme. Det har også takket være denne struktur været muligt at bringe en mængde nye og uprøvede emner på bane i diskussionen, således at dansk EU-debat har været i stand til at forny sig af sig selv.

Nævnet håber, at dets støttepolitik har ydet sit bidrag til, at debatten om Danmark og EU har kvalitet og har omfattet endnu flere mennesker end der ellers ville være nået. Det er nemlig en grundlæggende forudsætning for, at vælgerne har de bedst mulige forudsætninger for at deltage i den offentlige debat og sætte deres kryds ved folketingsvalg og folkeafstemninger.

Denne beretning vil anskueliggøre en række af de projekter, som Nævnet har ydet støtte til i bevillingsperioden. Den redegør nøje for fordelingen af de økonomiske midler, som det har været Nævnets opgave at uddele.

Januar 2005

Britta Schall Holberg • Kirsten Jensen • Pia Olsen

Marcus Schmidt • Peter Wivel (formand)

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	5
2. Nævnets funktion og udvikling.....	6
2.1 Funktion	6
2.2 Udvikling	7
3. Udviklingstræk 2002-2004	9
3.1 Beløbsrammen	9
3.2 Partipuljen	10
3.3 Organisationspuljen	11
3.4 Aktivitetspuljen	13
3.4.1 Fordeling af støttebeløb for alle ansøgere	13
3.4.2 Fordeling af midler blandt støttede aktiviteter	15
3.4.3 Fordeling af ansøgninger	16
3.5 Typer af ansøgninger i aktivitetspuljen	17
3.6 Statistisk oversigt	22
3.7 Geografisk placering	25
4. Medier og Internettets betydning for EU-oplysning	26
4.1 Mediernes indflydelse	26
4.2 Internettets betydning	26
5. Konkrete projekter	28
5.1 Youth 2002	28
5.2 Ældre og Europa – "Ældres syn på det nye Europa"	28
5.3 CPH:DOX.....	29
5.4 Det danske Dilemma	30
6. Kilder og andet anvendt materiale	30

1. Indledning

Med Danmarks indtræden i EF i 1973 fulgte samtidig en række forpligtelser både for den enkelte borger, men i særdeleshed for nationen Danmark som nyt medlem på et samlet europæisk hold. EF var en institution i konstant udvikling, og Danmark var og er stadig som medlemsland forpligtet til at bidrage til denne udvikling. I et demokratisk land er det vigtigt at inddrage borgerne i en sådan udvikling. Det har gennem årenes løb ført til hele fem folkeafstemninger om konkrete ændringer eller tiltag i forbindelse med EU. Den folkelige deltagelse har på den måde været stærkt medvirkende til at forme Danmarks rolle i den Europæiske Union.

I efteråret 1992, et par måneder efter afstemningen om Marstrictraktaten, nedsatte Folketinget i samarbejde med regeringen *Nævnet vedrørende EU-oplysning*, med det formål at sikre og udbrede den generelle debat og information om EU. Danske borgere skulle rustes til at kunne tage kvalificeret stilling til fremtidens europapolitiske spørgsmål. Undervisningsministeriet havde siden 1972 jævnligt fordelt støttemidler gennem forskellige tilskudsordninger, men EU's udvikling i den periode krævede, at tilskudsordningerne blev sat i mere faste rammer. På et møde i november 1992 mellem medlemmer af Undervisningsministeriet og medlemmer af Folketinget blev det besluttet, at nedsætte et nævn, bestående af en række uvildige personer, der skulle fordele de økonomiske midler til EU-oplysning. *Nævnet vedrørende EU-oplysning* trådte officielt i kraft per 1. januar 1993.

Nævnet har med tiden fortolket sit formål således, at der er blevet lagt større vægt på folkeoplysning og mindre på konkret information. Hermed blev den enkelte borger i højere grad inddraget, pengene blev givet ud efter konstateret behov og interesse, og der blev sat fokus på den folkelige debat. Mere generel informationsvirksomhed varetages af professionelle organisationer.

Nævnet har været forpligtet til støtte aktiviteter, der har til formål at skabe debat og oplysning i tråd med et respektfuldt og demokratisk syn på den folkelige beslutningsproces. Nævnet har ikke haft til opgave på nogen måde at bestemme eller formulere indholdet i aktiviteterne. Ved sin støtte har Nævnet udelukkende sikret sig, at de europapolitiske spørgsmål er blevet lagt ud til folkelig debat.

2. Nævnets funktion og udvikling

2.1 Funktion

Nævnet vedrørende EU-oplysning har helt konkret haft til opgave at fordele en økonomisk støtte til initiativer, partier eller organisationer, som enten ville debattere med eller oplyse de danske borgere om EU. Hvad enten man er for eller imod EU, eller slet ikke ser sin aktivitet i et ja- eller nej- perspektiv, skal offentligheden kunne forbedre sin viden inden for emnet og ikke mindst være med til at formulere de temaer, der skal på den politiske dagsorden i Danmarks forhold til EU. Nævnet har ikke skulle tage stilling, men blot yde støtte til dem, der ønskede at engagere sig i EU-spørgsmål.

Nævnet vedrørende EU-oplysning hører ressortmæssigt under undervisningsministeriet. Nævnet består af fem medlemmer, der er direkte udpeget af Undervisningsministeren. Heraf konstitueres én som Nævnens formand. Der bevilliges gennem finansloven et beløb, der skal dække hele den treårige bevillingsperiode. Det bevilligede støttebeløb er i denne periode blevet fordelt mellem fire puljer, hvoraf den fjerde pulje har været afsat til Nævnets administration, til mødepenge til Nævnets medlemmer og til annoncering.

De tre andre puljer har været som følger.

Partipuljen

Der er blevet afsat et fast beløb til partierne i Folketinget og bevægelserne i Europaparlamentet. Det er blevet uddelt en gang årligt. Den ene halvdel af støtten er blevet ydet som grundtilskud fordelt i lige store portioner, og den anden halvdel blev fordelt med 2/3 til partierne i henhold til Folketingets mandattal og 1/3 til de to bevægelser, der er repræsenteret i Europaparlamentet. De har konkret modtaget lige meget hver.

Det var desuden bestemt, at Europabevægelsen gennem Organisationspuljen skulle tildeles et tilsvarende beløb. Denne beslutning fremkom på baggrund af et forlig partierne indgik i august 2001. Der henvises til følgende 2 breve:

1. Brev af 21. august 2001 ved Europaudvalgets formand Claus Larsen-Jensen til stats- og udenrigsministeren, j.nr. 225/EUU, s. 4, hvori det hedder: "Europabevægelsen flyttes til en ny pulje på samlet 2 mio.kr. pr. år, som tages fra aktivitetspuljen. Det forudsættes, at Europabevægelsen holdes skadesløs ved denne budgetmæssige flytning".

2. Brev af 26. september 2001 ved Europaudvalgets formand Claus Larsen-Jensen til stats-, udenrigs- og finansministeren, j.nr. 225 EUU, hvori det på s. 1 hedder: "Derfor understreges det i forslaget fra Europaudvalget, at Europabevægelsen skal holdes økonomisk skadesløs ... Det betyder, at Europabevægelsen fremover skal have et beløb, der svarer til, hvad de ville have modtaget i grundtilskud, hvis organisationen ikke var flyttet rent teknisk. Det betyder, at Europabevægelsen fremover - som hidtil - skal have et grundtilskud fra 2 mio.kr. puljen af samme størrelse i kroner, som tilfalder hver af de to bevægelser årligt fra bevillingen for 2002-2005". Ved "de to bevægelser" forstås "de to nej-bevægelser", der er indvalgt i Europaparlamentet.

For partierne og bevægelserne gjaldt det, at administrationen var begrænset til at omhandle en sikring af anvendelsen af den økonomiske støtte til EU-oplysning, og en gennemgang af det revideret regnskab. Partierne og bevægelserne kunne således frit formulere indholdet i deres oplysningsaktiviteter, så længe det på den ene eller anden måde omhandlede EU. Den faste partistøtte var med til at sikre, at partierne og bevægelserne var aktive medspillere i EU-debatten, satte en politisk dagsorden, og kunne fungere som pejlemærke i den generelle danske EU-debat.

Organisationspuljen

Der blev efter ansøgning givet støtte til en række af landets organisationer, som har Europa og internationale oplysnings- og debatopgaver som hovedformål. Organisationen måtte ikke være indvalgt i Europaparlamentet og skulle derudover opfylde en række basale kriterier, der skulle sikre, at ansøgeren var en reel organisation, der spillede en væsentlig rolle i den danske EU-debat. Nævnet valgte udelukkende at yde støtte til grundaktiviteter, der er nødvendige for organisationens eksistens, f.eks. administration, sekretariatet og personale.

Aktivitetspuljen

Den største del af støttebeløbet blev fordelt mellem forskellige oplysningsaktiviteter. Denne del af støtten blev typisk uddelt over tre til fire ansøgningsrunder årligt, hvor Nævnet ud fra indsendte ansøgninger vurderede, hvilke aktiviteter der skal modtage støtte. Nævnet havde opstillet en række kriterier, som ansøgningerne blev vurderede ud fra. En ufravigelig forudsætning for at opnå støtte var, at ansøgningen opfyldte de krav, der fremgår af *Bekendtgørelse om regler for fordeling af tilskud til oplysning om Danmarks medlemskab af den Europæiske Union, udstedt d. 24. maj 2002, Undervisningsministeriet, j.nr. 2002-3614-2*. (Denne bekendtgørelse kan findes på www.eu-naevnet.dk)

Derudover skulle ansøgningen være korrekt udfyldt og veldokumenteret. Nævnet lagde særlig vægt på, at ansøgningen indeholdte en udførlig beskrivelse af, hvorledes aktiviteten skulle forløbe.

Der blev i høj grad uddelt støtte til aktiviteter, som samlet set henvendte sig til en bred målgruppe, der havde størst mulig gennemslagskraft, og som indgik i et samarbejde med lokale eller landsdækkende medier. Nævnet tog ikke hensyn til organisationernes eventuelle holdninger eller formål, men lagde i sin vurdering vægt på, at aktiviteten var oplysende, nyskabende og lagde op til folkelig debat.

2.2 Udvikling

Indtil 1999 blev alle beløb bevilliget for et år ad gangen. Nævnet bad imidlertid Undervisningsministeren om at udvide bevillingsperioden, så den løb over en periode på tre år. En længere bevillingsperiode ville efter Nævnets overbevisning forbedre kvaliteten i de generelle oplysningsaktiviteter. Endvidere ville en længere behandlingstid være ensbetydende med en mere optimal udnyttelse af de tildelte

3. Udviklingstræk 2002-2004

midler. Nævnet vil dermed have større mulighed for at følge de enkelte aktiviteters udvikling. Det ville ikke være muligt over en kortere periode.

Anmodningen blev vel modtaget af Undervisningsministeriet, og den første længe-revarende bevillingsperiode løb fra starten af 1999 til slutningen af 2001. Denne periode var præget af en problematisk indkørselsfase, hvor Nævnet havde svært ved at tiltrække de institutioner, der umiddelbart blev forbundet med folkeoplysning. Der indløb ikke mange ansøgninger fra de traditionelle folkeoplysende institutioner som højskolerne, oplysningsforbund og lignende. Samtidig var det danske samfund præget af en svagere interesse for EU-spørgsmål. Efter et særdeles begivenhedsrigt årti i halvfemserne med tre folkeafstemninger i EU-regi fokuserede danske borgere på andre aspekter af den politiske debat, og med et folketingsvalg i slutningen af 2001 var det naturligt, at EU-debatten blev sat lidt til side.

Nævnet vedrørende EU-oplysning valgte at se fremad mod de afgørende forhandlinger om østudvidelsen. Danmark skulle bestride Formandskabet for EU, og indholdet i den kommende forfatningstraktat skulle diskuteres. Dette var afgørende aspekter for udviklingen i den danske EU-debat, og der var ingen tvivl om, at det var vigtigt at engagere borgerne i denne proces.

Afslutningen på 2001 blev samtidig et farvel til det tidligere Nævn. En ny konstellation blev af undervisningsministeren udpeget til at varetage dets opgaver for perioden 2002-2004.

"Det nye Nævn" havde til opgave dels at videreføre nogle af de mange gode ting, som det foregående Nævn havde startet, men samtidig også formulere sin egen dagsorden. Rent praktisk skulle Nævnet lave en ny bekendtgørelse. Der skulle defineres en række nye kriterier, som Nævnet kunne vurdere ansøgningerne ud fra, og der skulle udarbejdes en brugbar arbejdsgang i forbindelse med behandling af ansøgningerne. Det var vigtigt, at de nye tiltag blev foretaget i overensstemmelse med Nævnets generelle formål for uddeling af midler.

I perioden 2002-2004 er danskernes holdninger og forhold til EU for alvor blevet sat på dagsordenen. I det sidste halvår af 2002 havde Danmark formandskabet for Det Europæiske Råd. Som det altid er tilfældet, når et land har formandskabet, blev der sat større fokus på EU-debatten fra politikernes og mediernes side, men også i høj grad fra borgernes. Det øget fokus på EU var medvirkende til, at der fra regeringens side blev gjort en ekstra indsats for at oplyse om EU. Der var i 2002 afsat 15 mio. kroner til støtte for NGO-aktiviteter i forbindelse med det danske formandskab. Nævnet vedrørende EU-oplysning fik til opgave at forvalte en 3-årig bevilling på samlet 70 mio. kroner. Der var afsat 30 mio. kroner til år 2002 på grund af formandskabet, og 20 mio. til hhv. 2003 og 2004.

Nævnet vedrørende EU-oplysning har i denne periode sigtet mod at støtte innovative, ofte tværgående projekter, der har forsøgt at overvinde de forgangne års polariserede EU-debat. Danmarks rolle i det globale EU-samarbejde har afgørende betydning for de danske borgers udvikling og syn på fremtiden. Nævnet var derfor positivt indstillet over for initiativer, der gennem aktiv deltagelse i lokale aktiviteter og debatskabende arrangementer kunne forberede de danske borgere på fremtiden.

3.1 Beløbsrammen

Den konkrete bevilling på 70. mio. kr. for perioden 2002-2004 blev fordelt mellem henholdsvis Partipuljen (pulje 1), Organisationspuljen (pulje 2), Aktivitetspuljen (pulje 3) og administrationen af sekretariatet (pulje 4). Der var på forhånd øremærket 25. mio. kr. til partierne og de to bevægelser fordelt med 9. mio. kr. i 2002, og 8. mio. kr. i 2003 og 2004. Desuden var der afsat 6. mio. kr. til organisationspuljen til hele perioden. Den resterende bevilling blev henlagt til den frie aktivitetspulje og til selve administrationen af sekretariatet. Ud over bevillingen på 70. mio. kr. har Nævnet haft råderum over en renteindtægt på lidt over en halv mio. kr., der blev lagt til den samlede bevilling.

Tabel 3.1.1: Fordeling af bevillingen. (kr.)

År	Partipuljen	Organisationspuljen	Aktivitetspuljen	Sekretariatspuljen
2002	9.000.000	2.000.000	17.225.000	1.861.808
2003	8.000.000	2.000.000	8.374.000	1.805.800
2004	8.000.000	2.000.000	8.326.338	1.748.000
I alt	25.000.000	6.000.000	33.925.000	5.415.608

I aktivitetspuljen er medregnet ubrugte midler i forbindelse med helt eller delvist bortfald ud af det bevilgede beløb.

De ubrugte midler regnes sammen efter hver runde og genbevilliges runden efter.

3.2 Partipuljen

Den faste støtte til partierne og de to bevægelser skulle sikre, at EU-oplysning spiller en signifikant rolle i udformningen af partiernes informationsarbejde. Nævnet gav på et møde med partierne udtryk for, man gerne så, at partierne og bevægelserne påtager sig rollen som forgangsbillede for andre folkelige instanser, og således sætter den danske EU-debat på den politiske dagsorden.

Folketingets partier og Folkebevægelsen mod EU og Junibevægelsen er blevet støttet med et fast beløb én gang årligt. Beløbet er blevet udbetalt i fire rater årligt. Nedenfor skitseres fordelingen af den økonomiske støtte for alle tre år.

Tabel 3.2.1:
Fordeling af midler til Partier og bevægelser i perioden 2002-2004

	Partier og bevægelser	2002	2003	2004
1	Partiet Venstre	1.421.591	1.232.370	1.221.706
2	Socialdemokraterne (Socialdemokratiet)	1.336.364	1.201.541	1.206.201
3	Dansk Folkeparti	825.000	739.114	741.085
4	Det Konservative Folkeparti (Konservative)	722.727	646.628	648.062
5	Socialistisk Folkeparti	654.545	584.971	586.047
6	Det Radikale Venstre	603.409	538.728	539.535
7	Enhedslisten	518.182	461.657	462.016
8	Kristendemokraterne (Kristeligt Folkeparti)	518.182	461.657	462.016
9	Folkebevægelsen mod EU	1.200.000	1.066.667	1.066.667
10	Junibevægelsen	1.200.000	1.066.667	1.066.667

Note til tabel 3.2.1: I henhold til finansloven modtager de to bevægelser lige meget hver.

Den reelle anvendelse af de bevilligede midler kan inddeles i en række overordnede områder. Mange af partierne har i perioden afholdt konferencer og lignende arrangementer, hvor aktuelle EU-spørgsmål blev diskuteret. I den forbindelse forekom det Nævnet mest rigtigt, at møderne var åbne for offentligheden. Der forelå således en mulighed for befolkningen at deltage i en debat om EU sammen med politikere, embedsmænd og mediefolk.

Annoncering og udarbejdelse af materiale om EU-stof var også gennemgående aspekter. Under formandskabet brugte partierne og bevægelserne mange ressourcer på at informere danske borgere om deres holdninger og syn på konkrete Europapolitiske spørgsmål. Det kom blandt andet til udtryk gennem avisannoncer i dagspressen og ved udvikling af egne hjemmesider.

I et møde med partierne og de to bevægelser i begyndelsen af 2003 opfordrede Nævnet dem til ikke kun at bruge midlerne på aktiviteter, der styres fra centralt hold. I stedet så Nævnet gerne, at nogle af midlerne blev brugt til at støtte de lokale partiforeninger rundt omkring i landet, således at der opstod en større spredning af aktiviteterne. Partiernes indberetninger for 2003 indikerede, at de havde taget den opfordring til sig. En stor del af midlerne var blevet kanaliseret ud til borgere gennem de lokale vælgergrupper og partiernes ungdomsforeninger.

De to bevægelser har ikke i samme grad haft mulighed for at lave events og aktiviteter rundt omkring i landet, som partierne kunne gennem deres lokale vælgerforeninger. I stedet brugte de en del af de tildelte midler på at afholde debatmøder og seminarer, hvor befolkningen har haft mulighed for at danne sig et indtryk af bevægelsernes synspunkter og selv give deres besyv med. Placeringsmæssigt blev disse seminarer fortrinsvis lagt, så de dækkede det meste af landet. Partierne og bevægelserne udarbejdede hvert år en beretning, hvori de redegjorde for, hvorledes de havde gjort brug af de tildelte midler. (Disse rapporter er tilgængelige på Nævnets hjemmeside på www.eu-naevnet.dk under menupunktet "partierne rapporter").

3.3 Organisationspuljen

En række landsdækkende organisationer, der har Europa og internationale oplysnings- og debatopgaver som hovedformål, har fået tildelt støtte på baggrund af indsendte ansøgninger.

Nævnet så organisationspuljen som en god mulighed til, at inddrage landets organisationer i den danske EU-debat. Det var dog svært at gøre fyldestgørende brug af puljen, fordi det bevilligede beløb simpelt hen var for lille. Dette besværliggjorde fordelingen af midlerne og organisationerne havde svært ved at realisere sine projekter. Der blev ydet en støtte på 2. mio. kr. årligt i årene 2002, 2003 og 2004. Nedenfor skitseres, hvorledes støtten blev fordelt mellem ansøgerne.

Tabel 3.3.1: Organisationspuljen 2002

Navn	Ansøgt beløb	Bev. beløb
FN Forbundet	Ikke angivet	–
Socialpolitisk Forening	249.149	–
Den danske Europabevægelse *	1.159.091	1.159.091
Det Økologiske råd	216.000	–
Folkebevægelsens Ungdom mod EU	600.000	–
Nyt Europa	800.000	640.909
YES-danmark	Ikke angivet	–
NOAH	129.253	–
FMU	937.000	200.000
Europæisk Ungdom	250.000	–
Samlet Beløb	4.340.493	2.000.000

Tabel 3.3.2: Organisationspuljen 2003

Navn	Ansøgt beløb	Bev. beløb
Nyt Europa	800.000	733.334
Den Danske Europabevægelse *	1.066.666	1.066.666
Dansk Samvirke	170.000	–
FMU	400.000	200.000
Momentum Europa	100.000	–
AIF	427.000	–
Foreningen Europa 2000	710.000	–
Europas Miljø	400.000	–
Samlet Beløb	4.073.666	2.000.000

Tabel 3.3.3: Organisationspuljen 2004

Navn	Ansøgt beløb	Bev. beløb
DAN-EURASHE	250.000	–
Nyt Europa	964.000	833.334
Europæisk Ungdom	100.000	50.000
FMU	300.000	–
Europas Miljø	400.000	–
Den Danske Europabevægelse *	1.066.666	1.066.666
Europa 2000	730.000	50.000
Samlet Beløb	3.810.666	2.000.000

Note til tabel 3.3.1, 3.3.2, 3.3.3: Det er politisk bestemt, at Europabevægelsen skal støttes med det samme beløb, som de to bevægelser, der er repræsenteret i Europaparlamentet.

Nævnet modtog i perioden 2002-2004 25 ansøgninger fra landsdækkende organisationer, der har Europa og internationale oplysnings- og debatopgaver som hovedformål. Af de 25 ansøgninger fik 5 organisationer tilsagn om støtte, hvoraf to af organisationerne blev støttet alle tre år. Nævnet formulerede sine kriterier for organisationspuljen meget stringent for derved at sikre sig, at formålet med puljen blev opfyldt optimalt. Det gjorde det samtidig svært for organisationer, der ikke kunne opfylde reglerne for organisationspuljen, at opnå støtte.

Som det fremgår af ovennævnte tabeller, har "Den danske Europabevægelse" og "Nyt Europa" modtaget den største del af de bevilligede midler. Nævnet lagde i sine vurderinger vægt på, at midlerne blev tildelt organisationer, som beskæftiger sig med EU som hovedformål. Organisationer, som "kun" havde EU som en delaktivitet, blev opfordret til at søge støtte fra aktivitetspuljen.

3.4 Aktivitetspuljen

I denne bevillingsperiode var der afsat et beløb på 40 mio. kr. til aktivitetspuljen fordelt på 20 mio. kr. i 2002 og 10 mio. kr. i henholdsvis 2003 og 2004. (Heraf var der afsat 2 mio. kr. årligt til organisationspuljen i perioden 2002-2004). Aktivitetspuljen udgjorde således godt 60 % af den samlede bevilling. Nævnet har i perioden løbende forsøgt at udvikle ansøgningsproceduren for aktivitetspuljen. Det har i to år været muligt at udfylde ansøgningen elektronisk, hvilket er en service, som langt de fleste ansøgere har gjort brug af. Dette medvirkede til, at kvaliteten af ansøgningerne under vejs blev bedre. Der blev afholdt en række informationsmøder rundt omkring i landet, hvor offentligheden var inviteret til at høre om Nævnets virke og funktion for dansk EU-oplysning. Til disse møder havde potentielle ansøgere mulighed for at få specificeret kriterierne for at opnå tilsagn. Nedenstående skitseres fordelingen af midlerne for perioden 2002-2004.

3.4.1 Fordeling af støttebeløb for alle ansøgere

I sidste bevillingsperiode (1999-2001) var der langt flere ansøgere til et langt større beløb, end der var midler til. Dette gjorde sig i princippet også gældende for denne bevillingsperiode.

Tabel 3.4.1 viser forholdet mellem det ansøgte beløb, det samlede budget og det reelle bevilligede støttebeløb for alle ansøgere. Forholdet illustreres grafisk i figur 3.4.1.

Tabel 3.4.1: Aktivitetspuljen samlet 2002-2004

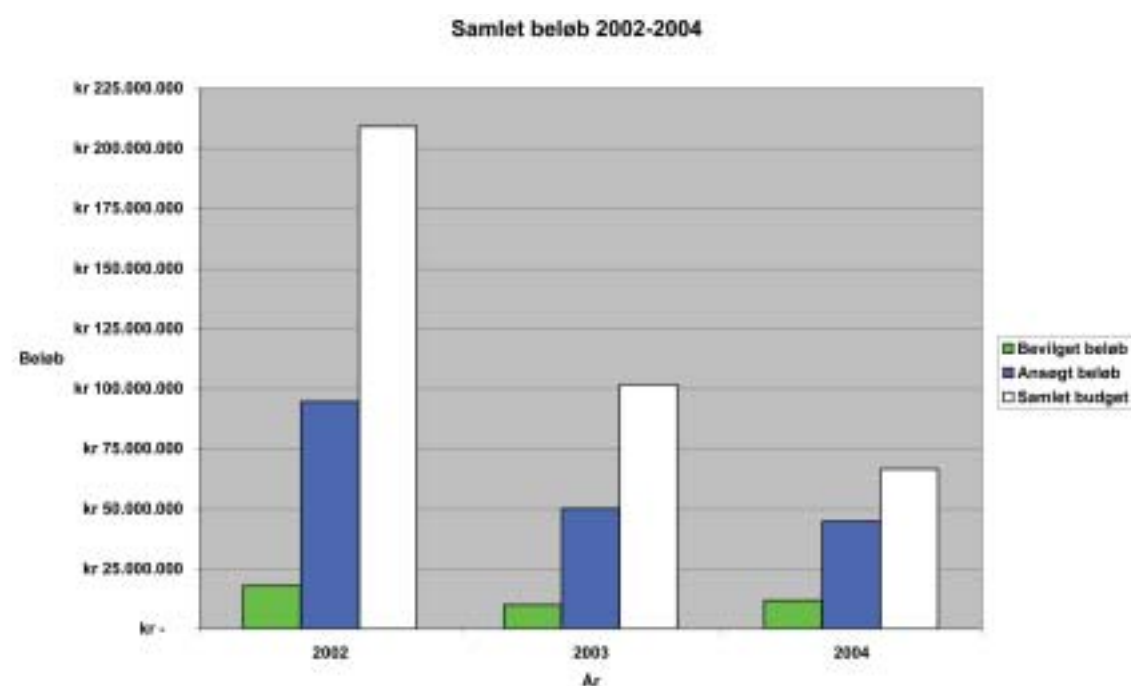
År	Runde	Antal	Samlet budget	Ansøgt beløb	Bev. beløb
2002	1	182	73.642.231	29.706.822	6.337.190
2002	2	167	59.301.611	32.907.366	6.601.610
2002	3	144	51.688.570	20.442.841	2.348.249
2002	4	114	24.582.965	11.440.449	2.706.655
2002	I alt	607	209.215.377	94.497.477	17.993.704
2003	1	93	25.873.269	16.138.963	2.162.724
2003	2	96	37.680.114	13.147.152	2.408.991
2003	3	87	17.778.116	10.634.982	3.173.317
2003	4	81	20.394.367	10.205.781	2.239.522
2003	I alt	357	101.725.866	50.126.878	9.984.554
2004	1	80	14.481.171	8.527.533	3.026.380
2004	2	113	15.819.021	10.219.440	4.892.958
2004	3	178	36.299.693	26.107.193	4.000.965
2004	I alt	371	66.599.885	44.854.166	11.920.303
3 år i alt		1335	377.541.128	189.478.521	39.898.561

Tabel 3.4.1. viser, at aktiviteterens samlede budget og ansøgte beløb i 2002 var væsentlig højere end i de følgende år. Der er en markant forskel i forholdet mellem det samlede budget i runde 1, 2002 og det samlede budget i runde 3, 2004. Det samlede budget i runde 1, 2002 er næsten dobbelt stort som i runde 3, 2004, hvorimod de ansøgte beløb ikke afviger meget fra hinanden.

Det skyldes dels, at der grundet den ekstra bevilling var flere ansøgere, men også, at ansøgerne havde en tendens til at skyde lidt for højt i deres budgettering.

Samtidig var projekterne ofte større i begyndelsen af bevillingsperioden, hvor de kunne løbe i op til tre år. Det var åbenlyst ikke tilfældet i sidste del af perioden, idet projekterne skulle være afsluttet med bevillingsperiodens udløb.

Figur 3.4.1.

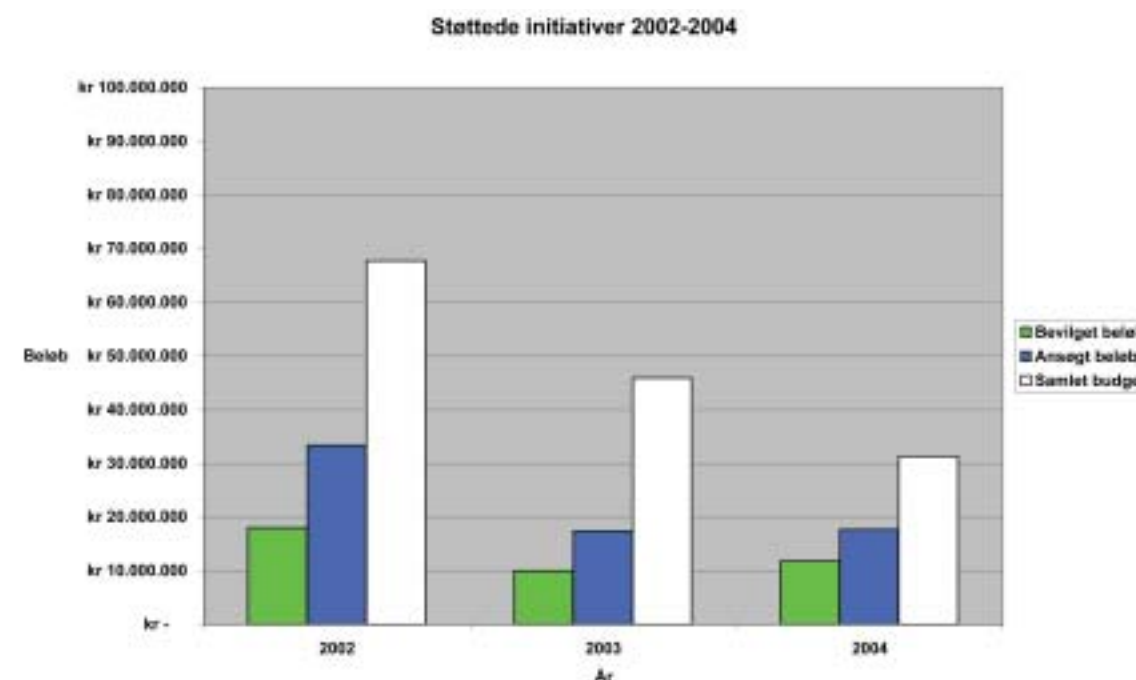
Note: Figur 3.4.1.1 viser forholdet mellem det samlede budget, det bevilgede beløb samt det ansøgte beløb for alle, der har søgt aktivitetspuljen for perioden 2002-2004.

Årene 2003 og 2004 ligger meget tæt op af hinanden, skønt der kun var tre ansøgningsrunder i 2004. Det bevilgede beløb ligger en smule højere i 2004 end i 2003. Det skyldes at bortfald og tilbagebetalinger fra tidligere runder blev regnet sammen og genbevilliget i 2004.

3.4.2 Fordeling af midler blandt støttede aktiviteter

Af de 1335 ansøgninger, der indløb i denne bevillingsperiode, fik godt halvdelen tilsgavn. Det konkrete beløb løb op på lidt under 40 mio. kr., hvor den største del blev udbetalt i 2002. Det var muligt for ansøgerne, at søge flere gange i løbet af bevillingsperioden, hvilke en del gjorde brug af. Følgende skitseres fordelingen af midlerne blandt de støttede aktiviteter.

Figur 3.4.2

Note: Figur 3.4.2 viser forholdet mellem det samlede budget, det bevilgede beløb og det ansøgte beløb for de aktiviteter, som har opnået støtte fra aktivitetspuljen i perioden 2002-2004.

Nævnet lagde i sine vurderinger af ansøgningerne stor vægt på, at ansøgerne kunne fremvise og dokumentere en vis egenfinansiering. Figur 3.4.2 viser, at det samlede budget for de aktiviteter, der har opnået støtte, er mere end to gange større end det bevilgede beløb. Det betyder, at fordelingen af støttemidlerne blev givet i umiddelbar overensstemmelse med Nævnets grundlæggende formål.

3.4.3 Fordeling af ansøgninger

Følgende tabel viser antallet af ansøgninger, antal afslag og antal tilsagn skitseret på rundenniveau.

Dette illustreres deslige i figur 3.4.3.

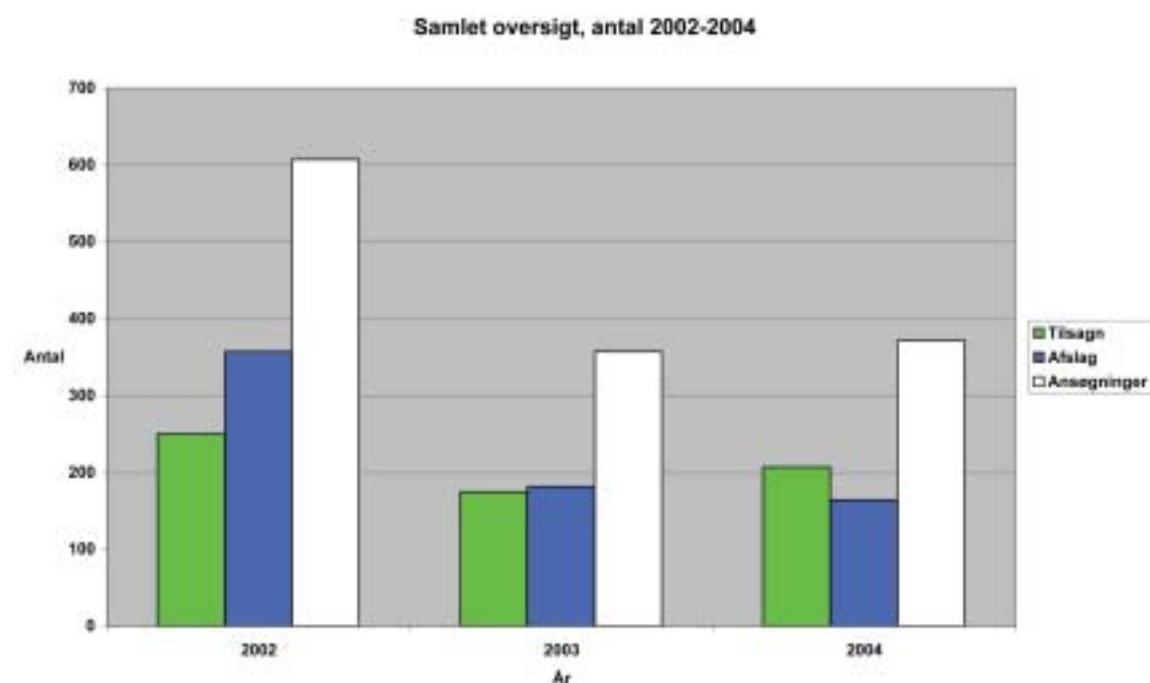
Tabel 3.4.3: Udfald af ansøgninger 2002-2004

År	Runde	Antal	(Antal) Afslag	(Antal) Tilsagn	(Antal) Bortfald
2002	1	182	118	64	34
2002	2	167	69	98	55
2002	3	144	92	52	31
2002	4	114	59	55	39
2002 I alt		607	338	269	159
2003	1	93	53	40	25
2003	2	96	48	48	27
2003	3	87	41	46	23
2003	4	81	40	41	20
2003 I alt		357	182	175	95
2004	1	80	27	53	26
2004	2	113	38	75	31
2004	3	178	98	80	49
2004 I alt		371	163	208	106
Samlet		1335	683	652	360

Note: Bortfald indikerer ansøgere, der har tilbageturneret enten dele af eller det fulde tilsagnsbeløb.

Tabel 3.4.3 viser, at der er godt og vel halvt så mange bortfald som tilsagn. Det skyldes dels, at en række projekters egenfinansiering var for lille og uholdbar. De kalkulerede i deres budgettering med, at de fik tilsagn på det fulde ansøgte beløb. Da det ikke skete, endte det ofte med, at projekterne ikke kunne gennemføres. Desuden forudsatte Nævnet, at aktiviteterne som udgangspunkt opnåede anden støtte og gav derfor i de fleste tilfælde kun et tilskud til finansieringen af aktiviteten.

Figur 3.4.3

Note: Figur 3.4.3 viser det samlede antal af henholdsvis indkommende ansøgninger, tilsagn og afslag.

Figur 3.4.3 indikerer et markant fald i antallet af ansøgninger fra 2002 til 2003. En af årsagerne er, at bevillingsbeløbet var dobbelt så højt i 2002 som i 2003, hvilket fik flere end normalt til at ansøge støtte. Samtidig fortsatte en stor del af de projekter, der begyndte i 2002, et stykke ind i bevillingsperiodens andet og tredje år, hvilket formindskede bunken af mulige ansøgere for de følgende runder.

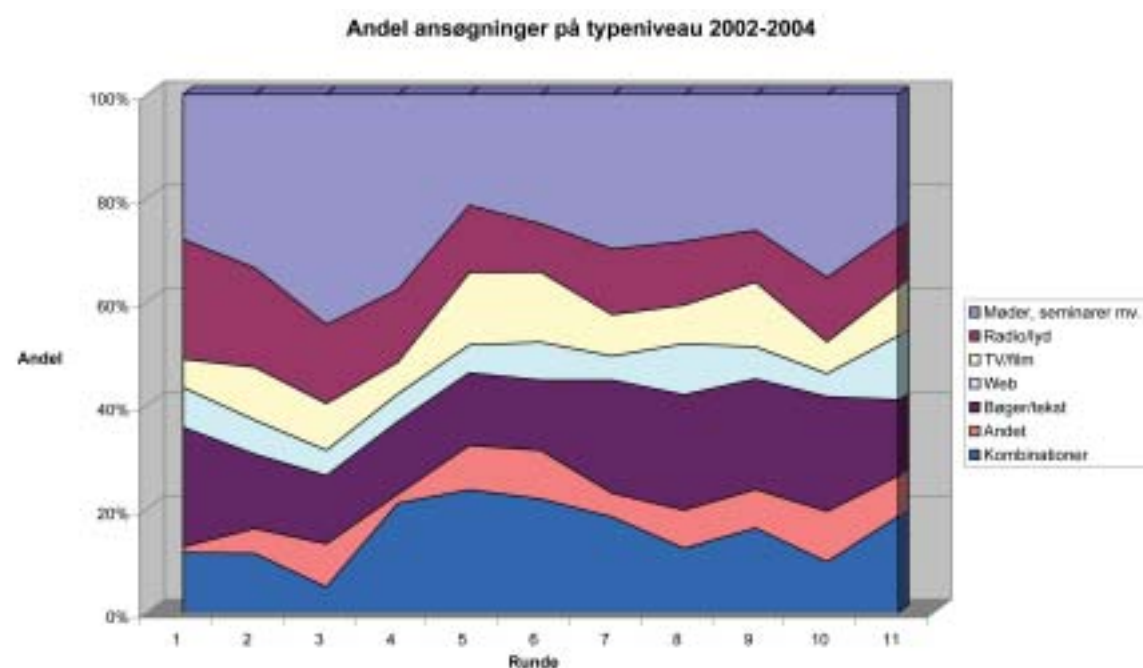
3.5 Typer af ansøgninger i aktivitetspuljen

Denne gennemgang har til formål at skitsere, hvorledes ansøgningerne udviklede sig i den 3-årige bevillingsperiode. Nævnet valgte at inddеле initiativerne i aktivitetspuljen i forskellige grupper, vurderet ud fra initiativernes størrelse og indhold, for derved at gøre selve gennemgangen af ansøgningerne mere overskueligt. Ansøgningerne blev sorteret i syv forskellige typer, som det fremgår af figur 3.5.1.

Typen "kombinationer" dækker over initiativer, hvor der indgår flere typer, f.eks. en række debatmøder, med en tilhørende hjemmeside og et efterfølgende radioprogram. Typen "andet" udgøres af initiativer, der ikke kan defineres inden for de fem første "grundlæggende typer".

Udarbejdelsen af følgende figurer er tidsmæssigt baseret på de 11 bevillingsrunder, der har været afholdt i denne bevillingsperiode (fire i 2002 og 2003, samt tre i 2004).

Figur 3.5.1

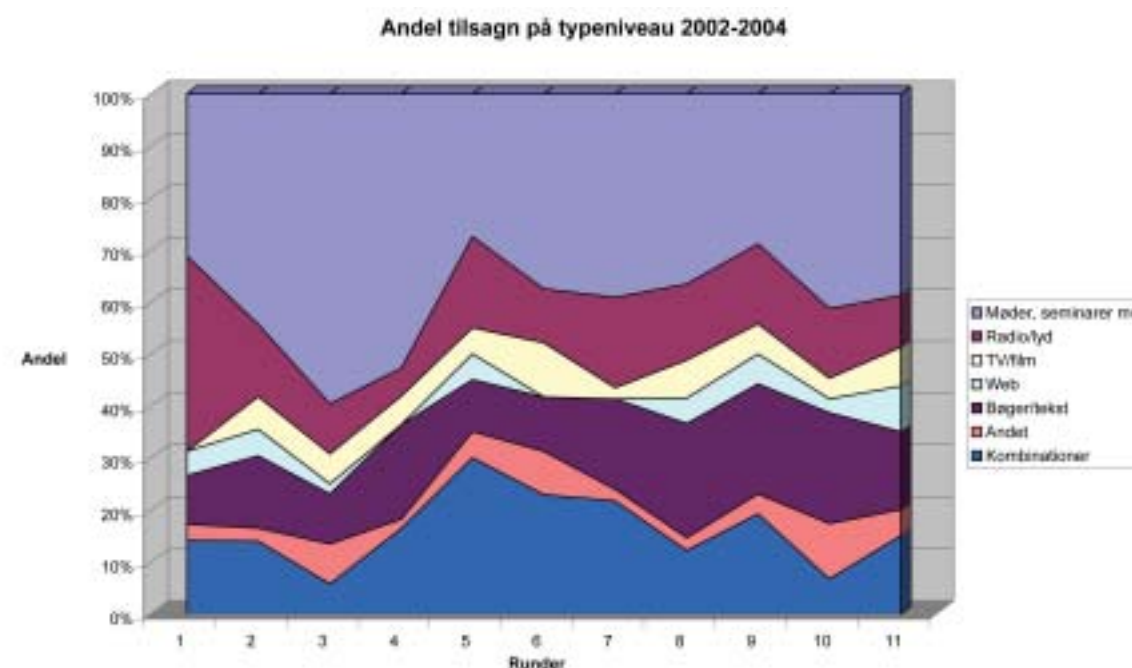

Note: Figur 3.5.1 illustrerer udviklingen for de indkommende ansøgninger til aktivitetspuljen fordelt i hver af de syv typer. Illustrationen viser udviklingen fordelt på de 11 ansøgningsrunder, der har været i bevillingsperioden 2002-2004.

Figur 3.5.1 viser, at Nævnet modtog flest ansøgninger fra initiativer, der omhandlede "møder, seminarer mv.", samt "bøger/tekst" og "kombinationer". Specielt frem mod og under det danske formandskab i sidste halvdel af 2002 var der mange ansøgninger, der gik på møder og seminarer. Formandskabet var en oplagt mulighed for virksomheder, organisationer og andre til at diskutere EU gennem debatmøder og seminarer, hvor den danske offentlighed og medierne også var med. Nævnet erfarede desuden, at der var en klar tendens til, at der var flere ansøgninger på møder og seminarer om efteråret, end det var tilfældet om foråret. Dette forklarer til dels den store andel af møder og seminarer i slutningen 2002 og slutningen af 2004.

Ellers ses ingen entydig udvikling over de tre år, men radioansøgningers andel af det samlede antal ansøgninger kan dog siges at have været svagt faldende, mens typen "andet" var svagt stigende.

Figur 3.5.2

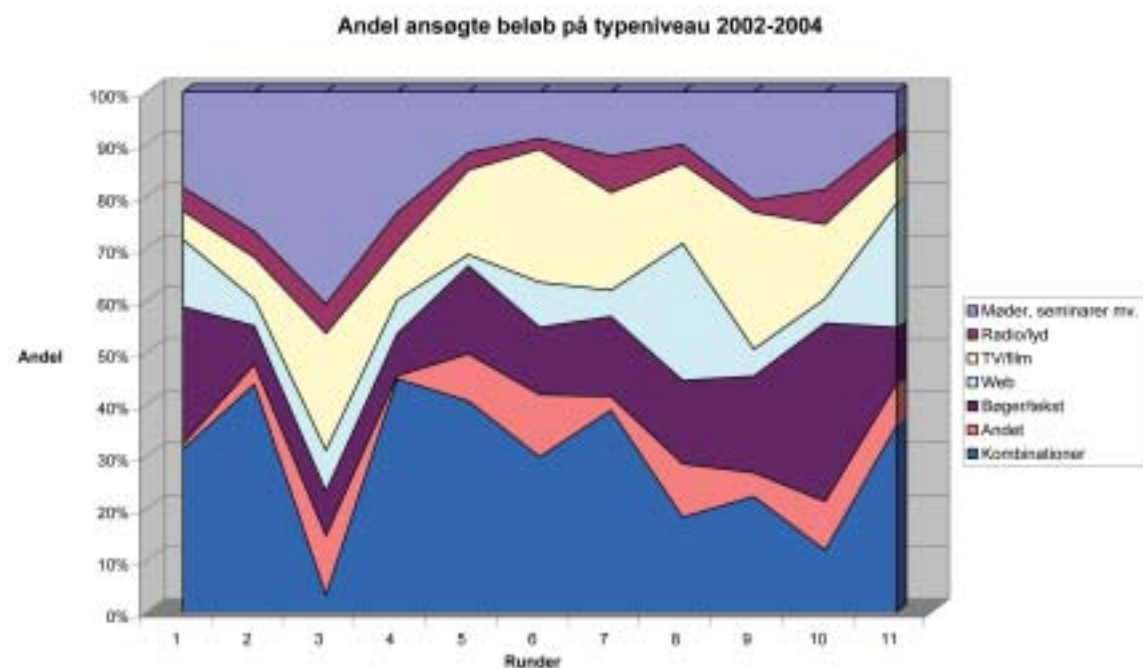

Note: Figur 3.5.2 viser antal tilsagn fordelt på typeniveau. Illustrationen viser udviklingen fordelt på 11 ansøgningsrunder, der har været i bevillingsperioden 2002-2004.

Figur 3.5.2 viser, at "Møder, seminarer mv." antalmæssigt var dominerende for de støttede initiativer og specielt i slutningen af 2002 var overrepræsenteret i forhold til deres andel af ansøgningerne (se figur 3.5.1). Dette skyldes primært det danske EU-formandskab i sidste halvdel af 2002, hvor mødeaktiviteter i den pågældende periode havde en meget aktuel relevans.

Antal tilsagn til ansøgninger kategoriseret under typen "radio/lyd" kan siges at have været svagt faldende. Dette stemmer delvist overens med faldet i antallet af ansøgninger af den pågældende type, hvilket kan aflæses i figur 3.5.1.

Figur 3.5.3

Note: Figur 3.5.3 illustrerer det ansøgte beløb fordelt på typeniveau. Illustrationen viser udviklingen fordelt på 11 ansøgningsrunder, der har været i bevillingsperioden 2002-2004.

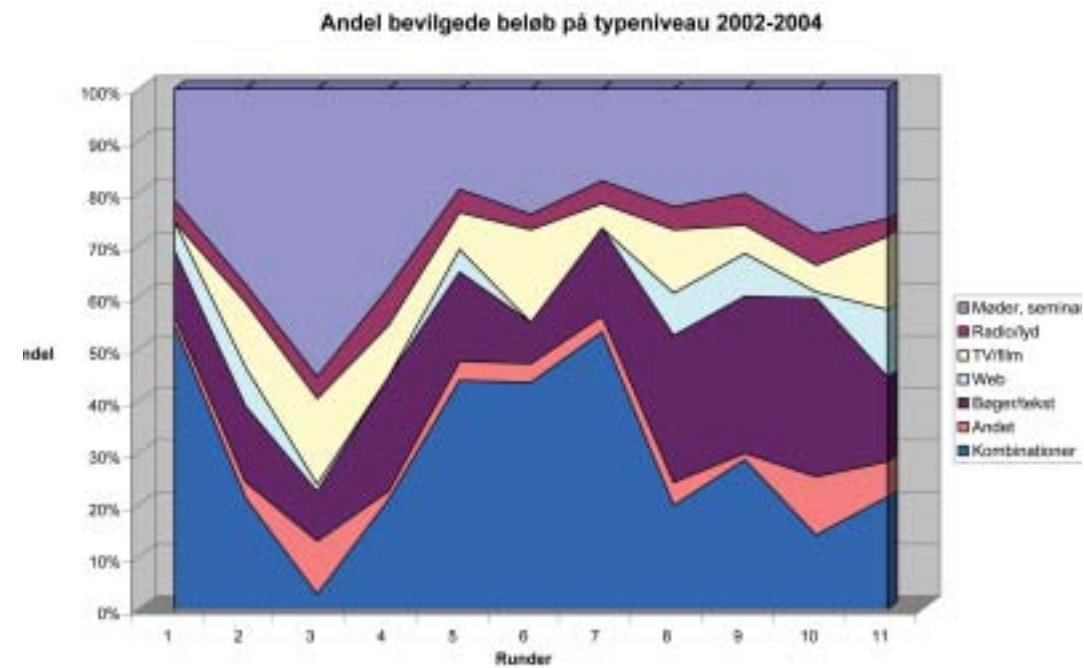
Figur 3.5.3 viser store udsving i de ansøgte beløb og ingen entydig udvikling i løbet af de tre år. De helt store udsving i runde 3, 2002, skyldes primært store udsving i størrelsen af enkelte projekter, specielt i typerne "møder/seminarer mv." og "kombinationer", hvilket knytter sig til det danske EU-formandskab i sidste halvdel af 2002.

Gennemgående blev der søgt flest midler til "møder, seminarer mv.", "TV/film", "bøger/tekst" og "kombinationer", dog med store udsving de forskellige runder imellem.

Det ansøgte beløb til "Web-initiativer" var svagt stigende, mens beløbet for "TV/film" var svagt aftagende i de sidste tre bevillingsrunder.

Dette kunne skyldes, at alle initiativer skulle være afsluttet pr 10. december 2004. Alt andet lige var det sværere at lave og færdiggøre en filmproduktion på kort tid, end det var for diverse "web-initiativer", der ofte kunne produceres relativt hurtigere.

Figur 3.5.4

Note: Figur 3.5.4 viser andelen for hver af de syv typer ansøgninger på baggrund af det samlede bevilgede beløb. Illustrationen viser udviklingen fordelt på 11 ansøgningsrunder, der har været i bevillingsperioden 2002-2004.

Sammenholdes figur 3.5.4 med figur 3.5.3, ses det, at ansøgninger af kategorien "møder, seminarer mv." fik bevilget en relativ større andel af midlerne end den andel, de udgøres af det samlede ansøgte beløb. Det modsatte gør sig gældende for "TV/film". Årsagen hertil kan være, at TV/filmproduktioner *kunne* være meget dyre, og derfor i nogle tilfælde lå uden for Nævnets økonomiske råderum. "Web-initiativer" fik på lignende vis – specielt i 2003 – en væsentlig mindre andel af den samlede støtte i forhold til deres andel af det ansøgte beløb.

Årsagerne hertil kan være flere. For det første var mange internetinitiativer mest gennemarbejdede, når de optrådte i kombination med et "fysisk forankret projekt". Langt hovedparten af typen "kombinationer" indeholder således en internetdel. Denne tendens var stigende i løbet af den treårige bevillingsperiode. For det andet havde en stadig større del af de ansøgninger, der rubriceres under typen "radio/lyd" og "TV/film" en internetdel. Endelig steg kvaliteten af internetansøgningerne markant i de sidste tre bevillingsrunder, hvilket også kan ses af den øgede andel i 2004.

Andelen af det bevilgede beløb til initiativer af typen "andet" var svagt stigende i år 2004, specielt hvis man sammenholder dette med antallet af indsendte ansøgninger af den pågældende type. Dette kunne skyldes, at denne type grundlæggende var mere nyskabende og kreativ og således i højere grad afprøvede nye former for debatskabende oplysning, hvilket alt andet lige kunne fremme muligheden for at opnå støtte.

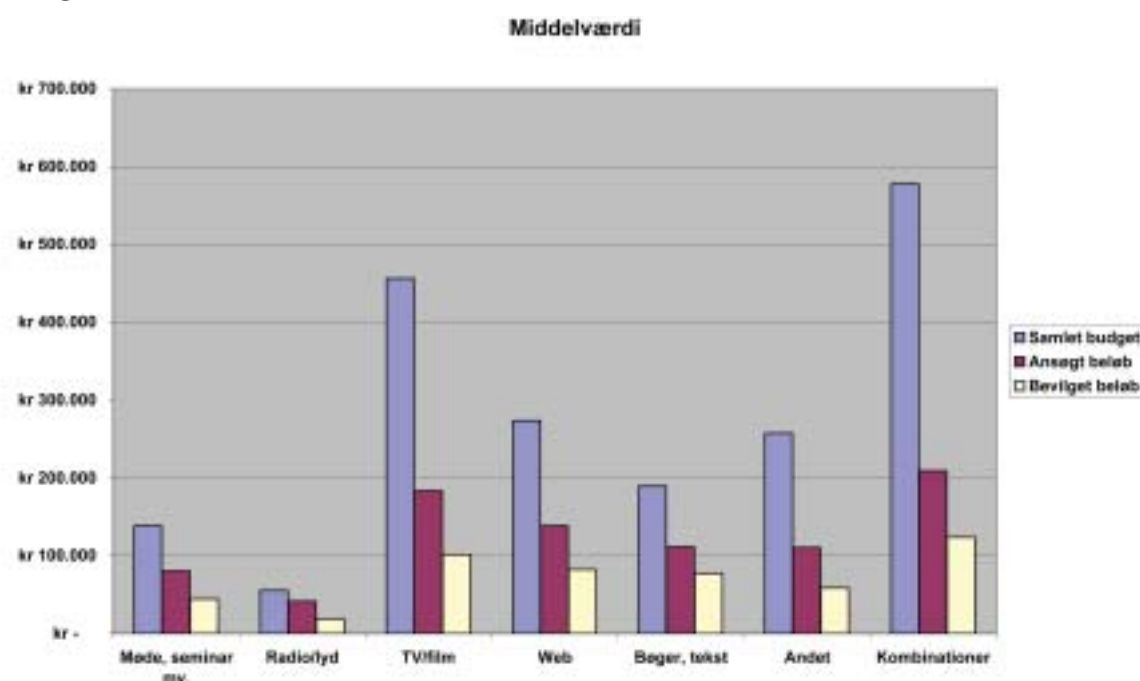
3.6 Statistisk oversigt

På baggrund af ovenstående typeinddeling, er der udarbejdet en beskrivende statistisk analyse.

Formålet med analysen er overordnet at beskrive forskellen i initiativernes størrelse inden for hver af de syv typer, både hvad angår samlet budget, ansøgt beløb og bevilget beløb. Analysens resultater er samlet i et skema (bilag 1).

I det følgende analyseres resultaterne for *middelværdien* (den gennemsnitlige størrelse) og *standardafvigelsen*. Resultaterne er deslige illustreret i henholdsvis figur 3.6.1 og figur 3.6.2.

Figur 3.6.1

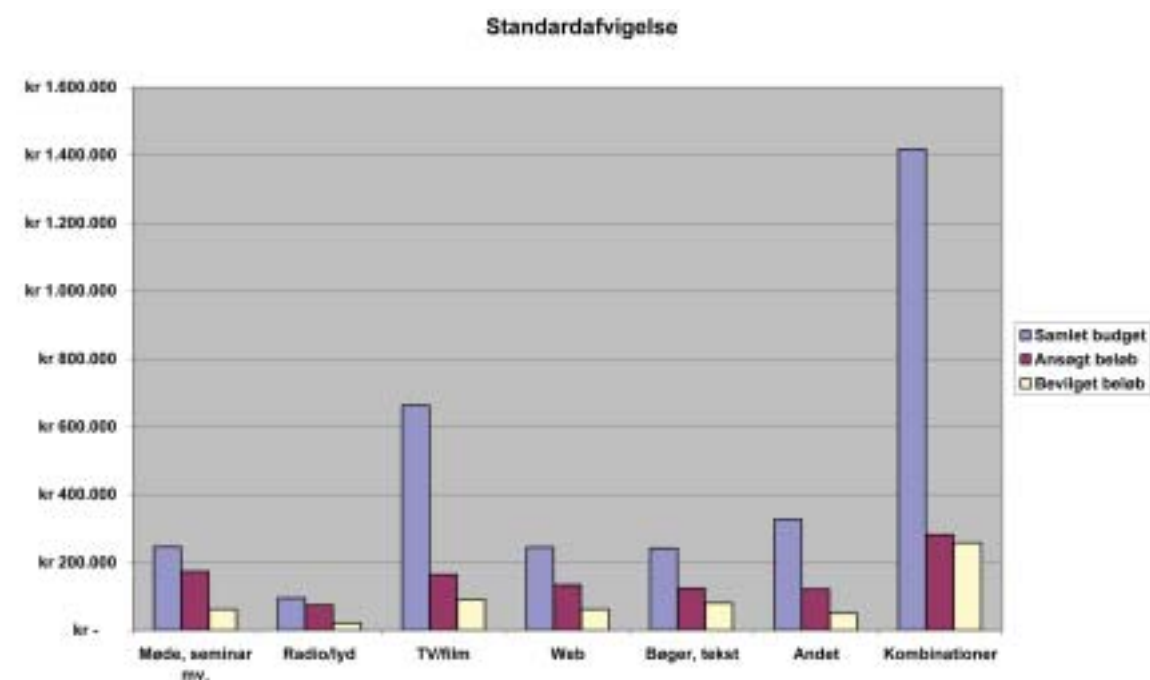
Note: Figur 3.6.1 viser middelværdien (den gennemsnitlige størrelse) for hver enkelt type for de projekter, der har fået tilsagn.

Af figuren fremgår det at *Radio/lyd* og *Møder, seminarer mv.* var de mindste initiativer, og at *TV/film* samt *Kombinationer* var de største. Det fremgår ligeledes at alle initiativtyper modtog ca. lige meget støtte i forhold til det ansøgte – mellem 50% og 60%. Der blev således i gennemsnit bevilget lidt over halvdelen af det ansøgte beløb til de initiativer, der modtog støtte.

Af figuren fremgår det desuden, at *Radio/lyd* var den initiativtype, der havde den mindste medfinansiering, mens kombinationer og TV/film havde den største. Nævnet så gerne så stor en medfinansiering som muligt. Radioansøgningerne blev dog ofte gennemført i allerede etableret fysiske og organisatoriske rammer, hvilke gjorde det sandsynligt, at disse har haft en medfinansiering, der ikke fremgår af statistikken. *Kombinationer* blev ofte udført af en eller flere store ansøgere, der bidrog

med en stor medfinansiering, ligesom de i flere tilfælde modtog støtte fra andre end Nævnet vedrørende EU-oplysning. *TV/film-produktioner* havde ofte en indtægtsside i form af salg til TV-stationer af det færdige produkt.

Figur 3.6.2

Note: Figur 3.6.2 viser *standardafvigelsen* for samtlige støttede initiativer i den 3-årige bevillingsperiode fordelt på typeniveau.

Forklaring på standardafvigelse

Standardafvigelsen er kort sagt den gennemsnitlige afvigelse fra middelværdien for den pågældende type.

Værdien siger altså noget om forskellen på ansøgningerne inden for den enkelte kategori for hhv. samlet budget, ansøgt beløb og bevilget beløb.

Eksempelvis er middelværdien for det *samlede budget for møder, seminarer m.v.* lig 138.491 kr. (jf. figur 3.6.1 og bilag 1).

Hvis standardafvigelsen er lig 0, ville *alle* ansøgninger i denne gruppe have haft et budget på præcis 138.491 kr.

Standardafvigelsen er imidlertid 245.823 kr. (jf. figur 3.5.6 og bilag 1). Desto større standardafvigelsen er, desto flere meget små og meget store initiativer er der – og relativt få der ligger tæt på middelværdien

Standardafvigelsen var betydelig højere end middelværdien for alle tre faktorer (samlet budget, ansøgt beløb og bevilget beløb). Det hænger sammen med den store beløbsmæssige forskel, der var på de enkelte aktiviteter. Dette ses tydeligst ved "kombinationer", hvor det største budget lå på 10.161.603 kr. og det mindste på 15.000 kr. Dette er en markant forskel, hvilke også fremgår af figur 3.6.2 og bilag 1.

Grunden til den relative store standardafvigelse hænger sammen med, at Nævnet har støttet både små og store initiativer i alle syv typer initiativer, og at ingen typer af initiativer kan beskrives entydigt, hvad angår størrelse.

Det ses tydeligt at de to typer, der i gennemsnit er de største (altså har den største middelværdi), nemlig *TV/film* og *Kombinationer*, også er dem, der har den største standardafvigelse, hvad angår både samlet budget, ansøgt beløb og bevilget beløb. Dette er et udtryk for, at der også her var mange små projekter.

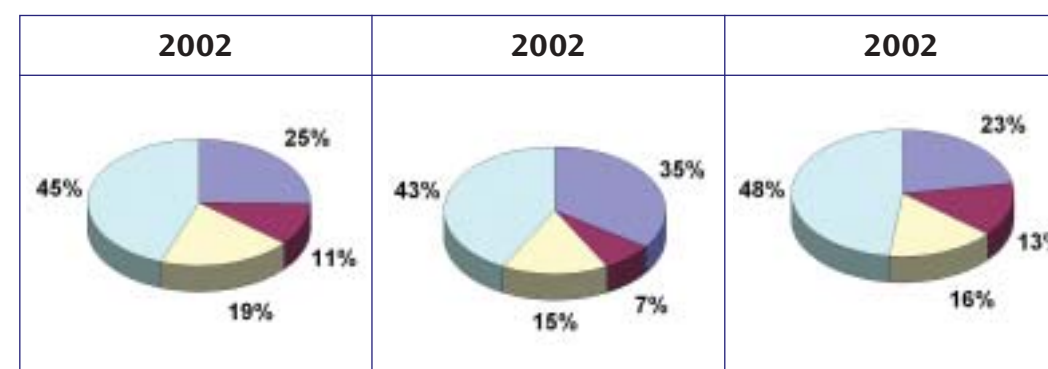
Det skal tilføjes at standardafvigelsen ville have været langt større, såfremt ovenstående viste *alle* ansøgninger, og ikke kun de ansøgninger, der modtog støtte.

En række meget store ansøgninger fik afslag ud fra den betragtning, at initiativernes størrelse lå ud over nævnets økonomiske råderum. Hvis de blev inkluderet i analysen, ville standardafvigelsen beregnet på det *samlede budget og det ansøgte beløb* have set signifikant anderledes ud. For det *bevilgede beløbs* vedkommende ville en analyse af *alle* ansøgninger selvsagt have en stor standardafvigelse, idet de initiativer, der har fået afslag (ca. halvdelen), med et bevilget beløb på "0" ville have haft øget spredningen markant.

3.7 Geografisk placering

Dansk EU-oplysning har i en del år haft svært ved at nå ud til provinsen. De forskellige organer, der har fået til opgave at stå for oplysning og debat om EU har primært været centreret omkring hovedstadsområdet. For at modstå den udvikling havde Nævnet derfor lagt et stort stykke arbejde i at sprede aktiviteterne endnu mere. På informationsmøder i Odense og Århus gjorde Nævnet opmærksom på sit virke og gav lokale organisationer, partiforeninger og virksomheder muligheden for at få en grundig introduktion til ansøgningsprocedurerne. Nævnet opfordrede endvidere ansøgerne til at udforme deres aktiviteter således, at de kunne nå ud til en bred del af den danske befolkning. Samtidig havde Nævnet på et møde med de politiske partier og de to bevægelser, der er repræsenteret i Europaparlamentet, opfordret dem til at være mere opmærksomme på støtte til lokale partiforeninger, der dermed kunne sikre EU-debatten en bred geografisk spredning.

Figur 3.7

Note: Figur 3.7 viser spredningen af de støttede aktiviteter fordelt på fire kategorier for årene 2002, 2003 og 2004. De ansøgere, der har fået afslag, er ikke medregnet i denne statistik.

- Landsdækkende
- Øerne
- Jylland
- Hovedstadsområdet

I forhold til sidste bevillingsperiode (1999-2001) var der sket en markant udvikling i spredningen af aktiviteterne. Figur 3.7 viser, at der blev ydet støtte til en lang række landsdækkende projekter. De fleste af de landsdækkende aktiviteter havde deres udgangspunkt i hovedstadsområdet, men formåede denne gang gennem hjemmesider, medierne og debatmøder at udvide sit virke til store dele af landet. Dette er en udvikling, som Nævnet så som en klar gevinst for den demokratiske debat.

Nævnet havde gennem hele perioden en større spredning af aktiviteterne som fokuspunkt. Det var en af årsagerne til, at den generelle udvikling var nogenlunde konstant gennem de tre år, hvilke kan aflæses af figur 3.7.

4. Medier og Internettets betydning for EU-oplysning

4.1 Mediernes indflydelse

Nævnet overordnet tilgang til medierne, gik på, at medierne blev en endnu mere integreret del af det folkelige oplysningsarbejde.

Nævnet støttede i denne periode såvel radio og TV samt trykte medier. Endvidere fungerede medierne i større eller mindre grad som et formidlingsredskab for andre aktiviteter, der derigennem fik lagt deres europapolitiske spørgsmål ud til debat. Nævnet lagde i sine vurderinger derfor vægt på, at ansøgerne så vidt muligt havde et samarbejde med enten lokale eller landsdækkende medier.

Formandskabet i slutningen af 2002 fik en mere intens mediedækning end noget anden EU anliggende. Debatten om selve unionens fremtid, den snarlige østudvidelse og den kommende forfatningstraktat var væsentlige politiske emner, der blev diskuteret og analyseret på kryds og tværs i alle landets medier. Nævnet var i den forbindelse en mulighed, som medierne kunne trække på, hvis de forskellige aktiviteter havde behov for støtte for at kunne realiseres.

Nævnet havde i samme periode fået en ekstra bevilling på 10. mio. kroner, der skulle give flere initiativtagere mulighed for at oplyse om og debattere EU. Nævnet så positivt på mediernes ansøgninger, men stillede samtidig også krav om, at der skulle være et folkeligt behov for initiativerne, at de havde journalistisk kvalitet, var aktuelle og havde generel relevans. Nævnet havde til opgave at sikre, at der blev skabt rum for aktiviteter, der kunne bidrage til en åben dialog og debat blandt borgerne, der dermed blev en aktiv del i den demokratiske proces. Hermed være ikke sagt, at Nævnet skulle skabe indholdet i en given EU-debat. Nævnet havde udelukkende til opgave at stimulere en allerede eksisterende debat, hvor den fandtes, ikke opfinde en ny. Det var afgørende punkter, som medierne på bedste vis kunne bidrage med. I sidste ende var det dog medierne selv, der suverænt vurderede, om de ønskede at påtage sig folkelige oplysningsopgaver.

4.2 Internettets betydning

Inden for de seneste par år er der sket en markant stigning i internetaktiviteter. Nævnet modtog i denne periode mange ansøgninger, der enten havde internetaktiviteter som del eller hovedaktivitet.

Flere og flere danskere henter deres oplysninger på Internettet, og der arbejdes fra mediernes side løbende på at videreudvikle deres Web-aktiviteter. Det er en udvikling, der er medvirkende til at skabe grobund for og intensivere det informations-samfund, som vi efterhånden har levet i gennem længere tid. Det har gennem tiden været svært for såvel medierne som andre instanser at producere længerevarende materiale til information og oplysning om EU, der er en institution i konstant forandring. Her har de elektroniske medier den fordel, at de let opdateres og ændres efter givne forhold, hvorimod bøger og tidsskrifter i nogle tilfælde hurtigt forældes og mister værdi.

Det var for alvor i forbindelse med formandskabet, at den danske EU-oplysning blev flyttet ud på nettet. Under formandskabet tilbød langt de fleste medier en bred og nuanceret elektronisk mediedækning. En række af disse medier har bibeholdt deres fokuspunkter med større eller mindre succes. På dagbladet Politiken konstaterer Politiken Onlines redaktør, Michael Arboe: *"EU som emne er ikke så efterspurgt som indland og udland, men som knap på forsiden er det den tredje meste brugte"* (Fællesskabet i mediebilledet. 2003. s. 17). Andre medier har fortløbende valgt ikke at fokusere så meget på EU relateret temaer. *"Det er ikke et felt som vi skal satse på som regional og lokalavis"* (Fællesskabet i mediebilledet. 2003. 2. 17).

Nævnet gjorde bevidst meget ud af at følge med den udvikling, hvilket også kunne afspejles i antallet af tilsagn givet til forskellige web-aktiviteter, hvilket var svagt stigende gennem hele bevillingsperioden. Samtidig var web-aktiviteter også et vigtigt aspekt i andre ansøgninger. Her fungerede Internettet ofte som et oplysningsredskab for selve grundaktiviteten.

5. Konkrete projekter

Nævnets reelle betydning for EU-oplysning afspejler sig konkret i form af de projekter, aktiviteter og lignende, som modtager støtte.

Der er tidligere i denne beretning blevet angivet, hvad Nævnet støttede i denne bevillingsperiode. Hvem der opnåede støtte, og hvor meget de blev støttet med, afhæng af sidste ende af aktiviteterne indhold. Der har i løbet af denne bevillingsperiode været utrolig mange gode projekter, som Nævnet med stor glæde har ydet støtte. Nævnet har med stor tilfredshed læst et utal af ansøgninger om debatskabende og oplysende aktiviteter med EU som fokuspunkt. Langt fra alle har opnået støtte, men de, som har, har været med til at sætte en klar dagsorden i dansk EU-politik, og samtidig fået inddraget borgene i deres aktiviteter.

Det er i denne beretning ikke muligt at komme rundt om alle aktiviteterne, men i det følgende vil vi skitsere et par af dem, som har haft en markant betydning.

5.1 Youth 2002

“Not only do we need to bring the Union closer to the citizens. We also need to bring the citizens closer to the citizens.” Således formulerede formanden for organisationskomiteen Asbjørn Lyby det overordnede formål med Youth 2002. Projektet var et europæisk ungdomsprojekt, der havde til formål at inddrage Europas unge i debatten om fremtidens EU. Udgangspunktet i den åbne debat var spørgsmålet om den kommende forfatning.

Selve projektet løb af stablen i de to første uger af juli måned i 2002. Her mødtes over 1000 unge mennesker fra diverse EU-lande, de baltiske lande og de resterende ansøgerlande til seminarer rundt på 13 af landets folkehøjskoler. Hver af de 13 grupper havde til opgave at udarbejde et forslag til en europæisk forfatning set ud fra unge europæers øjne. Til slut mødtes to delegerede fra hver af de 13 højskoler for sammen at formulere et fælles forslag til en forfatning. Youth 2002 gav således Europas unge mulighed for at debattere EU og samtidig få indflydelse på Europas fremtid, før de endelige politiske forhandlinger om den kommende traktat fandt sted.

Nævnet støttede dette projekt i to omgange. Først med 2 mio. kr. i slutningen af sidste bevillingsperiode, og med yderligere 500.000 kr. i starten af denne bevillingsperiode. Projektet fik stor omtale både fra politisk hold, men også fra de internationale medier.

5.2 Ældre og Europa – ”Ældres syn på det nye Europa”

Et af de vigtigste kriterier, som Nævnet stillede til sig selv, var at sprede EU debatten ud til så mange grupper i det danske samfund som overhovedet muligt. Det vil betyde en klar styrkelse af den demokratiske proces. Youth 2002 var et projekt, der primært var rettet mod de unge. I den anden ende af aldersspektret er de ældre, som ofte bliver marginaliseret, når der debatteres og informeres om EU.

For at imødegå den udvikling blev der i starten af 2004 afholdt fire dialogmøder rundt omkring i landet, hvor ældre mødtes og debatterede Europas udvikling og fremtid. Arrangementet var et led i et projekt om ældres syn på Europa. Det blev arrangeret af ”Ældre Sagen” i samarbejde med ugebladet ”Mandag Morgen” og Europa-Parlamentets Informationskontor i København. På dialogmøderne deltog en række af landets politikere og andre eksperter i Europas udvikling, og hele seancen blev sendt på landsdækkende TV. Dialogmøderne blev fulgt op med en afsluttende konference i juni 2004, hvor en styregruppe præsenterede resultaterne af de fire dialogmøder for en række af landets vigtigste deltagere i EU-debatten inklusive repræsentanter for regeringen, kandidater til Europaparlamentet, medierepræsentanter samt ”almindelige ældre borgere”

Nævnet så dette projekt som en oplagt mulighed for at give ældre spillerum i EU-debatten. Det var her de ældres synspunkter og holdninger, der var i fokus. De ældre skulle ikke bruge alle deres kræfter på at få ørenlyd i en stor forsamling af unge og middelaldrene EU-debattører, men kunne i stedet koncentrere sig fuldt ud om at diskutere EU. Reaktionen på projektet var efterfølgende ovenud positive. Både fra mediernes side, hvor projektet blev omtalt i diverse aviser, tv-udsendelser og radioprogrammer, og fra de ældre selv, der havde stor glæde ved projektet.

5.3 CPH:DOX

”Velkommen i biografen” er tre ord, som de fleste danskere møder, når de sætter sig i en af de fløjlsbelagte røde stole rundt om i landets biografer. Derefter toner normalt en international spillefilm frem på lærredet. Oplysning og generel samfundsinformation har i mange år været henlagt til andre medier. Biografen har indtil nu været dagligdagens pusterum, hvor man kunne slå sig ned og glemme alt om virkeligheden. Sådan er det ikke mere. Vi lever i et oplysningsamfund, hvor kravet om information er blevet mere mangfoldigt.

Med overskrifterne ”Velkommen til den nødvendige festival” og ”Velkommen til den subjektive festival” bød CPH:DOX to år i træk (2003 og 2004) velkommen til ni dage med danske og internationale dokumentarfilm. Festivalens formål var ud over at vise film at skærpe de forhold, som filmene giver os indblik i. Gennem debatmøder, instruktørmøder og andre aktiviteter var det muligt at diskutere væsentlige emner fra selve filmene, hvor igennem publikum kunne få svar på nogle af de spørgsmål, som de stødte på i filmene.

Festivalen i 2003 var delt op i en række temaer, hvor den ene sektion gik under overskriften ”State of Europe”, som er en række film, der alle på hver deres vis diskuterer og debatterer Europa. Det er film, der beskæftiger sig med EU's nye medlemsstater, mødet med nye naboer, integrations- og flygtningeproblematikker samt mange andre emner.

Nævnet så denne festival som et glimrende alternativ til den traditionelle EU-oplysning. Der lå et konkret nyskabende element i projektets struktur, der i sin form kan åbne døren for EU-oplysning i et anderledes forum. Nævnet valgte kun at yde støtte til den sektion, der omhandlede EU. Festivalen blev begge gange en stor succes med udsolgte sale og god medieomtale.

Beskrivende statistik for alle støttede initiativer i perioden 2002-2004, opdelt på typeniveau.

Samlet budget	Møde, seminar mv.	Radio/lyd	TV/film	Web	Bøger, pjecer	Andet	Kombinationer
Middelværdi	138.491	55.060	456.337	273.610	189.393	257.472	577.753
Standardfejl	15.424	9.688	113.799	49.921	24.665	58.785	143.337
Median	50.750	19.200	254.100	197.475	98.000	125.000	236.800
Standardafvigelse	245.823	94.429	663.554	244.561	242.922	327.300	1.418.960
Kurtosis	30,54230581	18,19067681	11,1619847	4,85369713	6,650621141	8,83953806	37,1983649
Skævhed	4,649694806	3,829315279	3,177447894	1,886973134	2,54026274	2,616136635	5,945031737
Område	2.342.344	616.242	3.295.482	3.295.482	1.090.382	1.263.193	10.161.603
Minimum	-	3.758	25.968	21.500	8.500	1.594.000	15.000
Maksimum	2.342.344	620.000	3.321.450	1.111.882	1.271.693	1.602.500	10.176.603
Sum	35.176.598	5.230.703	15.515.442	6.566.651	18.371.142	7.981.634	56.619.806
Antal	254	95	34	24	97	31	98
Ansøgt beløb							
Middelværdi	80335,46236	4148771579	183750,8824	138585,9583	111527,116	110607,7097	209388,5714
Standardfejl	10923,41166	7684,137342	28221,26726	27279,53569	12618,94363	21790,74829	28500,83705
Median	33440	16200	148100	95750	64500	68250	133245
Standardafvigelse	174090,5346	74895,70639	164556,8518	133641,8857	124282,1814	121325,7518	282143,8921
Kurtosis	114,6801225	38,90009257	4,064786511	2,794959541	6,636512648	7,202327128	45,03253273
Skævhed	9,383351636	5,516268868	1,94242243	1,769117386	2,358949525	2,3321898867	5,813487088
Område	2340144	616242	724032	518750	712000	586628	2490000
Minimum	2200	3758	25968	15000	3000	3372	10000
Maksimum	2342344	620000	750000	533750	715000	590000	2500000
Sum	2040520744	3941333	6247530	3326063	10818130,25	3428839	20520080
Antal	254	95	34	24	97	31	98
Bevilget beløb							
Middelværdi	44152,76378	1872745263	101818,7941	82179,70833	77513,28093	58903,35484	123731,7041
Standardfejl	3906,03411	2210,449035	15732,68523	12727,708	8116,517332	8839,978706	26091,70449
Median	21940	10000	73621	55506,5	56800	45000	75000
Standardafvigelse	62251,93995	21544,79215	91736,53077	62352,78038	79938,42505	49218,91841	258294,6965
Kurtosis	26,25923866	4,346409507	10,1274876	-0,819970842	14,76604513	1,57771317	75,58782463
Skævhed	4,120604205	2,038208353	2,705667434	0,785163728	3,262614838	1,158779459	8,25249399
Område	580300	103125	492600	187500	556000	206628	2495000
Minimum	2200	1875	7400	12500	3000	3372	5000
Maksimum	582500	105000	500000	200000	559000	210000	2500000
Sum	11214802	1779108	3461839	1972313	7518788,25	1826004	12125707
Antal	254	95	34	24	97	31	98

5.4 Det danske Dilemma

I en tid, hvor de visuelle medier vinder mere og mere indpas i det danske mediebillede, vil oplysning og information i form af bøger, pjecer, tidsskrifter m.m. ikke fylde så meget som før i tiden. Nævnet var af den overbevisning, at der skule være plads til alle alternativer, og bøger og tidsskrifter er stadig en utrolig vigtig del af det danske oplysningssamfund, og det vil det sandsynligvis være mange år endnu. Nævnet støttede i årenes løb en lang række større og mindre udgivelser omkring EU.

En af de mere betydningsfulde og omdiskuterede publikationer, der blev tildelt støtte, var Hans Kornø Rasmussens "Det Danske Dilemma". Bogen er et nuanceret overblik over en række af de dilemmaer, de danske borgere stilles overfor i fremtiden. Danskerne skal leve i en verden, der bliver mindre og mindre. De danske forbehold skal eventuelt revurderes i forhold til den kommende forfatningstraktat, og en eventuel afskaffelse af forbeholdene vil have markant betydning for samarbejdet med de andre EU-lande. Det vil medføre, at de danske borgere skal tage stilling til en række meget centrale punkter i forbindelse med Danmarks samarbejde med EU og omkring opbygningen af en fælles europæisk indvandrerpolitik. De og andre problematikker tages i bogen op til nærmere diskussion.

Bogen har den vigtige egenskab, at den er debatskabende. Den omhandler et aktuelt og særdeles kontroversielt emne, der efterfølgende også blev diskuteret i såvel medierne samt blandt læserne.

Blandt kritikerne var det overvejende Hans Kornø Rasmussens positive syn på en afskaffelse af forbeholdene og et forsvar af unionsudviklingen, der skabte de mest markante kritikpunkter. Fælles for dem alle lå dog en generel anerkendelse af bogen som nuanceret og dybdegående i sin udredning af det danske dilemma.

6. Kilder og andet anvendt materiale

Fællesskab i mediebilledet, Red: Ørberg, Esben m.fl. februar 2003, Dansk Journalistforbund, Scanpix, Danmark.

Referat af Nævnets møde den 2. marts 2003 med de politiske partier og de to bevægelser, der er repræsenteret i Europaparlamentet. Udarbejdet 26-03-2003 af Peter Wivel og Lotte La Cour.

Bekendtgørelse om regler for fordeling af tilskud til oplysning om Danmarks medlemskab af den Europæiske Union, udstedt d. 24. maj 2002, Undervisningsministeriet, j.nr. 2002-3614-2

Årsberetninger for Nævnet vedrørende EU-oplysning for 2002 og 2003.

Diverse partirapporter for 2002 og 2003

Diverse nyhedsbreve og pressemeddelelser fra Nævnet vedrørende EU-oplysning for perioden 2002-2004

Desuden er der udtrukket statistik fra Nævnet vedrørende EU-oplysnings databaser

.....

Nævnet 2002-2004:

Peter Wivel (formand)
Britta Schall Holberg
Kirsten Jensen
Pia Olsen
Marcus Schmidt

Sekretariatsadresse:

Nævnet for Fremme af Debat og Oplysning om Europa
Postboks 2265
Nytorv 7, 1
1025 København K
Tlf. 3312 8089
e-mail: earn@earn.dk
Web: www.europa-naevnet.dk

Rapporten er udarbejdet af Rune Garbers og Kaspar Brandt.

Ved spørgsmål kontakt Lotte la Cour eller Rune Garbers.
Tlf. 3312 8089
E-mail: earn@earn.dk

Tak til Lotte la Cour og Gorm Hansen for uundværlig rådgivning og generel konsultation i udarbejdelsen af denne beretning.